

PRELOM

Izhaja vsak četrtek
Naročnina letno Din 30—Uredništvo in uprava:
Kolodvorska ulica št. 8
v LjubljaniTelefon št. 3770
Pošt. ček. račun št. 10499

Naš tisk — naša moč

»Prelom« bodi dnevnik

Ta dnevnik bo tvoj glas, bojevnik za pravico in poštenje
Doprinesi delež k zgradbi bodočnosti!

Tovariši!

Z dneva v dan raste strah naših nasprotnikov, kajti vsak dan jasneje sta vidna ogromen razmah in sila našega gibanja. Zato je tudi pritisk na nas vsak dan hujši, zato nam prinaša vsak dan nove ukrepe, nove omejitve in ovire. Naši nasprotniki uvidevajo, da izgubljajo tla pod nogami, pa skušajo zavreti naš razvoj z vsemi silami, da bi si podaljšali življenje.

Toda kolikor močneje pritisneš pero iz zlahnega jekla, toliko silneje se sproži. Kolikor močnejši bo pritisk na nas, toliko ostrejši bo odpor, toliko večja bo naša vnema.

Sedaj, ko nam skušajo onemogočiti neposreden stik s članstvom, odgovarjamo s protiukrepom, ki bo še vse hujše zadel naše nasprotnike, kakor vse naše dosedanje delo.

Odgovarjamo z enodušnim sklepom, ki je izraz vročih želj vseh naših članov, vse javnosti.

Naše glasilo »Prelom« naj postane dnevnik.

Kakšne ogromne važnosti je dnevnik za pokret, ni potreba pojasnjevati, kajti razburjenje in nervoznost nasprotnikov to najbolj dokazujeta. Dnevnik je silno orožje, in naš »Prelom« kot dnevnik bo imel ogromen vpliv na razvoj razmer in javnega življenja pri nas.

Razume se, da hočemo ta dnevnik urediti tako, da bo v vsem jasno pokazal novo smer in nove metode. Ogibal se bo vse manjvredne navlake in bo skušal biti po svoji vsebini **eliten list**, ki ga slovenska javnost že dolgo pogreša. — Sobotna številka pa bi bila vedno urejena tako, da bi istočasno služila dosedanjim naročnikom še naprej kot tednik.

Vse predpriprave so gotove, čakamo sedaj samo še na vas, tovariši!

Za izdajanje dnevnika je namreč treba sredstev, in sicer velikih sredstev. Mi smo vedno odklanjali vsako subvencijo, odbijali razne »podpore«, držali smo vse doslej naš »Prelom« čist, neodvisen in nedotakljiv. Tak naj bo tudi v bodoče kot dnevnik, ki bo prekinil z vsemi dosedanjimi metodami in praksami, naj utira čisto nova pota tudi v tem pogledu.

Hočemo pa tudi, da postane »Prelom« last najširših plasti naroda, ne ozkega kroga konzorcija ali kake klike, hočemo, da postane v resnici glasilo naroda, hočemo ga postaviti na širok in trden temelj velike narodne zadruge, ki bo imela svoje člane širom lepe naše slovenske zemlje, vsepovsod, kjer bijejo pošena slovenska srca.

V ta namen ustanovljamo

»Bojevniško tiskovno zadrugo r. z. z o. z.«,

ki bo poleg drugih nalog prevzela tudi nalogo, da dvigne naš »Prelom« v dnevnik.

Da omogočimo udeležbo na tem velikem in važnem podjetju slehernemu človeku, smo dooločili deleže izredno nizko, in sicer na 50 Din, vpisnino pa 100 Din. Za vsak nadaljnji delež pa je plačati ravno tako po 100 Din kot prispevek za tiskovni sklad. Jamstvo je samo enkratni delež, torej 50 Din, kar pa pri dobrem in vestnem gospodarstvu itak ne pride v poštev. Po načrtu združnih pravil ima vsak združnik najmanj 1 glas. Kdor podpiše več deležev, ima na vsakih 5 deležev 1 glas. Ako pa ima kdo preko 50 deležev, bo imel pa na vsakih 10 deležev 1 glas. Tako onemogočajo pravila zadruge vsako ustvarjanje klik in varujejo demokratična načela v vseh ozirih.

Tovariši! Odločitev je padla! Na vas je sedaj odgovornost za uspeh ali neuspeh tega najvažnejšega koraka v razvoju našega pokreta. Sedaj, tovariši, ne sme biti več nobene mlačnosti, nobenega oklevanja in cincanja. Z vsa silo se je treba vreči na delo, vsi moramo tekmovali v zbiranju združnikov. Deleže podpisujejo poleg posameznikov lahko tudi organizacije, ki naj združijo vse svoje sile v to, da podpišejo tudi same čim več deležev in si tako zagotovijo čim večji vpliv.

Tovariši! Naj bo to popisovanje deležev veličastna, plemenita tekma za prvenstvo krajevnih organizacij, v njih samih pa tekma posameznih članov. Naj bo ta akcija sijajen dokaz naše nezlomljive volje, zmagati v boju za pravico in poštenje, naj bo izvršitev te naloge tako jasen in silen odgovor na vsa zatiranja in krivice, da bo v bodoče vsakogar minila volja, nastavljeni nogo mogočnemu valjarju našega pokreta. V prvi vrsti moramo mi sami iti z vzgledom naprej in vsi podpisati deleže, vsak po svoji moči, eden več, drugi manj, vsak pa naj pokaže svojo zavednost, vsak naj skuša postati solastnik

prvega, v resnici ljudskega slovenskega dnevnika.

Če bomo storili vsi takoj svojo dolžnost, je dnevnik zagotovljen in bo tudi aktiven, kakor je bil aktiven že tednik »Prelom«.

Tovariši! Na delo! Smatramo vsi akcijo za naš dnevnik kot najvažnejšo trenutno nalogo, smatramo jo vsi kot častno nalogo in dolžnost. Čas je zlato! Kolikor odločneje in hitreje se izvrši vpisovanje, toliko večji bo uspeh. To je, tovariši, prva večja in važnejša naloga, ki vam jo nalagamo, pa pokažite, da ste borci, da hočete in znate požrtvovalno delati, **pojditte od moža do moža**, pokažite, da imate dovolj smisla in razumevanja za velike naloge.

Pristopne izjave naj vsakdo jasno podpiše in vstavi tudi svojo izjavo, kako bo plačal podpisane deleže in pristopnine, odnosno pristojbine. Kar bo vplačanega takoj, nakažite brez odloga, da ne bo potem zastankov s knjiženjem. Vse vplačane zneske upravlja do prvega ustanovnega občnega zbora dosedanj konzorcij »Preloma« kot ustanovitelj zadruge in prevzamejo za ta čas člani konzorcija polno moralno in materialno odgovornost za ves vplačani denar.

Podpisane pristopne izjave naj se oddajo krajevnim organizacijam »Boja«, odnosno bojevniškimi skupinami, če pa kje teh še ni, naj se pristopne izjave pošljejo direktno na upravo »Preloma«, Ljubljana, Kolodvorska 8.

Tovariši! Naša akcija za dnevnik bo izzvala prav gotovo mnogo razburjenja in strahu pri naših nasprotnikih, pa tudi pri naših navideznih »prijateljih«. Gotovo se bo poizkušalo spletkariti na vse mogoče načine, skušalo se bo begati ljudi z napačnimi vestmi itd. Toda vi ostanite trdni, ne dajte se begati!

Da se izognemo vsaki nejasnosti ali zmoti, moramo omeniti tudi vesti o nekem dnevniku, ki ga namerava izdajati skupina politikov JNS. Časopisi so to vest že zabeležili in je iz vabil za podpisovanje deležev te »Narodne prosvete« razvidno, da bo novi list, v kolikor so vesti o

Nekaj o »stebrih« države

Zelo pogosto se sliši, kako se na različnih gospodarskih in političnih zborovanjih prebrisani govorniki laskajo svojim poslušalcem na ta način, da pretirano poveljujejo tisti stan, kateremu pripada večina poslušalcev. Po navadi se izvrši to takole: Ko govorniki pridejo, se najprej pri prirediteljih zborovanja informirajo, kakšni so poslušalci, kateremu stanu pripadajo, so-li kmetje, obrtniki, trgovci, delavci, ali so brezposelni zraven itd. Ko so o tem dodobra poučeni, potem pa začnejo brenkati na tiste strune, ki bodo v srcih poslušalcev našle najboljši odmev. Ako so na zborovanju kmetje, takrat bo vsak govor izzvenel v refren: »Kmet je stebel države, njega je treba najbolj podpreti.« Ako so na zborovanju delavci, potem je stebel države delavstvo, vsi drugi pa nič. Ako pridejo na zborovanje obrtniki in trgovci, potem so zopet ti »najvažnejši« stan. Torej na vsakem zborovanju, konferenci ali anketi je »najvažnejši« stan tisti, ki je številčno najbolj zastopan.

Kateri stan pa je pravzaprav najvažnejši? Ako to stvar premislimo nekoliko globlje, potem vidimo, da je poveljevanje posameznih stanov, ali favoriziranje enega stanu pred drugim ena velika budalost ali nesmisel. Resnica je ta, da so vsi stanovi enako važni, enako potrebni in enako častni. Evo primer: Vzemimo, da je kmetijski stan najvažnejši, ker po starem pregovoru »kmet vse redi«. Komu bi pa kmet prodal svoje pridelke, ako bi ne bilo še cele vrste drugih, ki te pridelke pokupijo? Dalje, kje bi pa kmet dobil razne potrebščine, ki jih mora imeti, pa mu ne zrastejo na polju ali na njivi? Pa zopet pravijo drugi: Uradniški stan je najvažnejši. Kako vendar mislijo ti? Kako bi pa svet izgledal, če bi bili sami uradniki? Bog nas varuj tega, že sedaj jih je mnogo. In tako je pri vseh stanovih. Samo predstavimo si to, kako bi bilo na svetu, če bi bili samo tisti, za katere mislimo, da so najvažnejši! Iz tega pa sledi, da so vsi stanovi važni in vsak stan v državi je člen verige, katera se raztrga, če se en člen odtrga. Če pa vidimo, da so vsi stanovi enako važni, potem ne moremo govoriti o nekakšnih glavnih stebrih in stranskih stebrih države, pač pa samo to, da so vsi stanovi, ki so medsebojno nerazdružljivo povezani, — država. Če pa enkrat to priznamo, moramo tudi jasno spoznati, da so vsi stanovi enako vredni časti in spoštovanja in nikakor ne gre, da se kakšen stan podcenjuje, drugi pa precenjuje! Zdravniški stan n. pr. je zelo spoštovan in časten. Vprašam pa, ali ni bolj častno biti dober in pošten mesar ali konjač, kakor pa slab zdravnik...? Dalje, ali ni vredni večjega spoštovanja cestni pometač, ki je pošten, kakor pa kak narodni poslanec, ali generalni ravnatelj in magari minister, če ni mož na mestu?

Iz navedenega vidimo, da je prav vsak stan važen in časten, pač pa samo v toliko, v kolikor zvesto vrši svoje dolžnosti, katere mu življenje nalaga. Ako pa pogledamo v naše javno življenje, vidimo, da ni povsod tako, kakor bi moralo biti in kakor mi želimo v interesu splošnosti. Zakaj tako? Vzrok je samo ta, ker vršijo razne poklice ljudje, ki nimajo ne moralnih, ne strokovnih sposobnosti za svoje, včasih težke, včasih pa tudi netežke naloge in zvanja. Primer: Čevljar napravi čevlje. Predno je dobil naročilo, je vžival zaupanje svojega naročnika. Napravil pa je čevlje prevelike ali premajhne, zraven tega pa je še dal slabo blago, računal pa previsoko. Naročnik ni zadovoljen. Takoj je tukaj ljudska sodba, ki se glasi: »Ta čevljar ni za nič, ker ni razumel mere, zraven tega pa je še nepošten, ker je dal slabo blago, računal pa visoko.« Ljudstvo mu seveda potem pokaže hrbet in gre drugam. Če pa pogledamo v javno življenje, pa vidimo, koliko je danes na raznih mestih takih »šostarjev«, ki znajo samo »otroke« s šilom »pikati«, pa so mnogo bolj dragi, kakor tisti čevljar, ki napravi pretresne čevlje iz slabega blaga. Ljudstvo jim že davno obrača hrbet, oni pa še vedno silijo vanj s svojo zanično robo po visokih cenah.

S tem seveda ta snov še ni izžrpana in se na to vprašanje še povrnem. Za danes rečem samo to: Ljudje božji, mislite z lastnimi možgani in ne verjamite vsakemu ciganu, ki vam hoče prerokovati srečo iz vaših rok!... Bodite ponosni in odločni brez ozira na to, kaj je kdo! Vsi ste važni — pa naj bo Vaš stan in poklic ta ali oni! Na vse vas čaka Domovina, da jo prerodite!

F. A., Rajhenburg.

ustanovitvi resnične, glasilo idej in programa Jugoslovanske nacionalne stranke. Ta list in cela akcija za ustanovitev nima z nami ničesar skupnega, je torej čisto druga, fuja zadeva.

Naš list je »Prelom«, naša zadruga je »Bojevniška tiskovna zadruga«.

Odklanjali bomo vse drugo, čeprav si nadene še tako zapeljivo ime in prijazno krinko. Najbolje bomo preprečili vse spletke in tudi vse upe in nade naših nasprotnikov in »tudi prijateljev«, če z vsem ognjem in navdušenostjo pospešimo podpisovanje deležev in s tem omogočimo že v kratkem vstajenje dnevnika »Preloma«.

Ogromen in odločen korak naprej bo to za naš pokret, pa je zato dolžnost vsakogar, kdor resno hoče pomagati pri vstvarjanju nove, boljše dobe, da se brez pomišljanja vrže z mladeniškim elanom na delo za uresničenje tega našega načrta. Vsi izgovori morajo pasti, samo ena odločna in silna volja mora voditi vse, ki so res borci za pravico in poštenje, vse, ki hočejo slovenskemu narodu skrajšati dobo najhujših preizkušenj in trpljenja ter mu zagotoviti lepše in boljše življenje v prerojeni, veliki Jugoslaviji.

V boj torej, v zmago!

Ljubljana, dne 21. septembra 1934.

Osrednji izvršni odbor
»Združenja borcev Jugoslavije«:
August Kuster, predsednik.
Vladislav Fahjančič, tajnik.

Konzorcij »Preloma«:
Stane Vidmar, predsednik.
Stanko Florjančič, tajnik.

Konzorcij »Bojevnika«:
Ivan Matičič, predsednik.
Anton Kozina, tajnik.

Dan narodove jeze

(Dne 20. septembra 1908.)

Skoro neopaženo je letos minil 20. september. Marsikdo bi rekel, saj smo že dosti slišali o njem. Res je vse to, in tudi mnogo takih skrbi — vsak dan večjih, na žalost — nas tare, ki imajo za posledico, da vse preradi pozabljam na to, kar je bilo, in se izgubljam v močvirju vsakdanjosti.

Vendar so stvari, ki jih ne smemo pozabiti. In med temi je tudi 20. september. Ne morda zato, ker se je takrat prelivala naša kri. Naše krvi vedno mnogo teče, naša kri napaja naša in tuja tla, kaplja iz ran na zemljo za dobre, včasih, gorje, za ničvredne stvari, včasih pa tudi brez vsake potrebe, brez smisla. Naša kri bo gotovo tudi še večkrat lila iz ran, kot je tekom vsega zgodovinskega dogajanja, saj smo narod mučeničkov.

Pomen 20. septembra ni toliko v našem trpljenju, marveč v tem, da smo se znali upreti. Zgodovinske prilike, Bogu bodi potoženo, niso bile za naš narod ugodne. Že kmalu po naselitvi v naših krajih, ki so tedaj bili vse bolj obširni kot danes, so naši predniki morali okusiti tujo peto. Uprli so se zoper njo; Prešern nam je v svojem »Krstu« narisal krasno postavo upornika Črtomira, ki mu je bila slajša smrt v »črne zemlje krili« kot pa »pod soncem sužnji dnovi«.

Kasneje se je še večkrat pognala duša Slovenca kvišku, hoteč svobode, hoteč svojega odločanja, svojega lastnega ustvarjanja, svoje misli, ki ne bo klonila pod nobenim jarmom, pod nobenimi ukazi, marveč bo svobodno iskala svojemu narodu veličino in bodočnost, kakor to delajo drugi srečnejši narodi. Toda vedno so prišli tuji vojščaki in za njimi valpeti, prvi so rezali glave, drugi bičali hrbte, da so se naučili, kako se je treba upogibati.

Sčasoma je iskra svobodoljubja, iskra hotenja, da bi Slovenci »svobodno volili vero in postave« ne ugasnila, marveč se skrila pod pepel, ki je ostal od nekdanje razbeljene žerjavice svobodnega narodnega življenja. Le kadar so nastopili hudi viharji in so zapihali vztrajni vetrovi novih idej, le tedaj se je zopet raznetila iskra svobodoljubja, iskra zavesti v našem narodu, da ima pravico do svobode, samoodločbe, samostojnosti, do svoje države, svojega Kralja. Taki časi viharjev so bili ob reformaciji, v dobi prosvetljenosti, leta 1848, v nervoznih letih pred veliko svetovno vojno.

Duh upora, bolje rečeno duh odpora proti krivicam, ki jih je naš narod moral trpeti, to je bil pri valpetskih bičih, ki so žvižgali nad našimi hrbti, eden najelemtarnejših pojavov med najboljšimi ljudmi našega naroda. Kaj učenost, kaj modrost, lepe so te stvari, toda biti neustrašen, biti junak, odklanjati toplu gnezda, ki jih tujec nudi izdajalcem, to je bil duh, vreden, da ga radi njegove redkosti naš narod odtehtava z zlatom.

Izraz tega duha je bil začetkom 20. stoletja dan 20. septembra. Tujec, ki me gneteš k tlom in meriš name z moderno brzostrelno risanico, glej, ne bojim se te, glej dvignil sem pest in udaril sem te v obraz, pa če tudi poginam za to. Izraz tega duha je bilo tudi gibanje »Preporoda«, bil je »Gospodarski zvon«, izraz tega duha so mučeničniki, streljani v hrbet.

20. septembra se je naš narod zavedel svojega tlačanstva, zavedel pa se je tudi svoje človeške vrednosti in pravice, da se postavi za svojo »staro pravdo«. 20. september je zgodovinski dan upora zoper tlačitelje. Tega upornega duha, ki stremi za dosega prekrasnih idealov svobode in prostega razvoja naših narodnih sil, je v nas še vedno premalo, čeravno imamo v Jugoslaviji sijajen vzgled narodne samozavesti in ponosa v bratih Srbih. Zato ga moramo gojiti in ga vcepljati vsem in vsakomur. Zato ne pozabimo dan

Poenotenje našega združništva

Na naš članek pod gornjim naslovom v predzadnji številki našega lista (št. 35) smo prejeli s strani naših somišljenikov z dežele nekaj dopisov in vprašanj, ki nas navajajo, da spregovorimo o stvari še nekaj besed. Podčrtati moramo predvsem, da je imenovani članek imel pred očmi pred vsem kreditno združništvo in da ni imel prav nobene druge tendence, kakor dokazati, da v sedanjih okoliščinah ni nobenega gospodarskega razloga, ki bi zahteval koncentracijo, ali celo »poenotenje« našega denarništv, temveč, da so razlogi čisto politični! Dokazovali smo pri tem, da ima veliko število malih zadržug še celo gotovo prednost pred malim številom velikih zadržug, ker je v splošnem pri malih zadržug evidenca in kontrola nad dolžniki lažja, ter režija nižja, kakor pri velikih. V podkrepitev te trditve in samo iz tega razloga smo navajali nekaj (števil) o višini režij pri pretežno manjših kreditnih zadržugah in pa pri večjih zadržugah. Niti na misel nam ni prišlo, da bi se bili hoteli s tem izreči proti velikim zadržugam, ker vemo dobro, da so tudi velike zadržuge potrebne in si v večjih krajih in mestih sploh ne moremo predstavljati kreditnega gospodarstva brez njih. Še manj pa bi nam prišlo na misel, da bi se bili hoteli s primerjavo statističnih podatkov izreči za eno izmed zvez, oziroma kritikovati drugo. Saj vsi dobro veste, da so tudi pri Zadržugi zvezi včlanjene velike zadržuge in pri Zvezi slovenskih zadržug tudi male zadržuge. Hoteli smo dokazati, da režije pri velikih zadržugah niso sorazmerno manjše, kakor pri malih, temveč celo nasprotno: da so pri malih sorazmerno manjše. Ker je splošno znano, da ima Zadržuga zveza sorazmerno več malih zadržug, Zveza slovenskih zadržug pa sorazmerno več velikih, smo v pomanjkanju drugega materiala navedli tudi podatke glede režij pri

20. septembra, je v tem smislu preveč dragocen dan v zgodovini našega naroda.

Ko smo se otresli po svetovni vojni tujih tlačiteljev, so na njihova mesta skočili mnogi drugi, tudi taki, katere je rodila naša mati. Skrili so se pod trobojne znake našega narodnega edinstva, samo da izza plapolajočih simbolov kot patentirani patriotje lahko tem bolj udrihajo po plečih naših ljudi. Kot smo pomedli s tujimi gospodi, tako bo treba pomediti tudi z domačimi. Zato ne molčimo, gojimo duh upora, gojimo duh 20. septembra!

»Boj« je sprejel v svoja nepisana pravila tudi misel odpora proti vsakemu, ki bi pod katerim koli geslom hotel ugnitati naš narod. »Boj« smatra, da je vredno gojiti prekrasne ideale »Preporoda« v tisti obliki, v kateri so jih neomadeževane in čiste spočeli krasni ljudje, ki so »Preporod« zasnovali. »Boj« bo gojil duh 20. septembra, duh mučeničkov padlih za svobodo. »Boj« bo zagovarjal vsakega upornika za zdravo, pošteno sveto stvar.

Zato ne pozabimo 20. septembra!

obeh zvezah, to pa le v dokaz za to, kar smo prej trdili.

Prav nobenega drugega namena pri tem nismo imeli, in vsak objektivni čitatelj, ki bo še enkrat prečital omenjeni članek, se bo sam prepričal, da je tako. Priznavamo tudi, da je v gotovih slučajih z ozirom na specialne krajevne razmere lahko koristno, da se 2 ali 3 posojilnice združijo v eno. Toda taka združitev se mora izvršiti le prostovoljno na željo obeh oz. vseh treh prizadetih zadržug, ker igra pri tem najvažnejšo vlogo zaupanje zadržugarjev v ljudi, ki upravljajo zadržugo. Naše gibanje, ki hoče dokončno likvidirati nesrečno delitev našega naroda v »liberalce« in »klerikalce«, bo sigurno podpiralo in tudi lahko izvedlo tako koncentracijo oz. združitev v onih primerih, kjer je taka združitev splošno koristna. Izvršiti se pa mora prostovoljno in sicer tako, da se dotični zavod res depolitizira, ne pa tako, da preide iz rok ene politične skupine v roke druge politične skupine!

Koliko škode je že trpelo naše gospodarstvo radi tega, ker so se čista gospodarska vprašanja reševala le iz političnih vidikov. Vse naše zadržugarstvo obeh taborov strahno trpi na posledicah zaslepljenosti naših politikov. Zato odločno odklanja prisiljeno poenotenje, ki ga diktirajo le politični interesi! Posebno pa, če prihaja predlog za tako poenotenje od onih ljudi, ki so sokrivi, da je vse naše združništvo na robu propada, ki so sokrivi, da se našim denarnim zavodom ni pomagalo v prvih dneh nelikvidnosti, kakor so to storile vse druge države, ki so sokrivi vse naše mizerije in ki so celo v Beogradu glasovali za zakonski predlog, katerega posledica je bila odtegnitev 100.000.000 dinarjev mladoletnikov iz naših slovenskih zavodov!

jih je samo še smrt. In so budno pazili drug na drugega: ako je kdo dvignil glavo izza svojega kritja, se je usula nanj toča krogel.

Ko se je stemnilo, so si pričeli bojniki utrjevati bedno kritje: rili so v zemljo nalik krtom, tipali za kamenjem okrog sebe, višali si prsobrane, gradili si ograje tudi od strani, kajti ogenj jih je obsopal tudi v bok. Gibali so, rili, da je curljalo z njih. Glavno je kritje. In menaja? Kdo bi iskal kuhinje, kdo prenašal kotle po tem peklju? A kateri kuhinji bi se posrečilo dotipati svoje krdelo, ko pa leži vse navzkriž, levo krilo se je pomešalo med desno. Nekateri pa so le dobili menajo. Nekaterim kuharjem se je posrečilo pregazit do bojne linije — pa je kar stresel iz kotla, ni vprašal komu. Janezu ali Francetu, vseeno, samo skodelo sem, pa je natresel vsakemu zvrhano golaža. Nekdo je privlekel vrečo kruha, drugi sodec ruma, pustil tu in bežal nazaj. Tako so se nekateri ponujali z golažem, drugi glodali suhi kruh, tretji se napili ruma — in ti so najbolje zadel.

Bataljonsko poveljstvo se je zakopalo v neki grapi tik za bojno linijo pa ukazalo poiskati telefoniste. Priplazila se Budin in Kaluža. »Kje so drugi?« sikne adjutant, spričo ognja blazen. Kób je ranjen, za druge ne vesta, morda so padli. Adjutant ukaže zvezo z desnim krilom in z brigado. Telefonista se spogledata. Za desno krilo pač vesta, ali kje je brigada? Doli pod Sv. Martinom nekje, adjutant ne ve. Šla sta, poiskala material

Valjarjeve misli

Naša državna zastava je modra — kot je modro pravično nebo nad nami; bela — kot je bela solčna luč resnice in socialne stare pravde; rdeča — kot je rdeča naša kri, živa in večna kri slovenskega, hrvatskega in srbskega Jugoslavana.

Najraje govorijo o vojni in grozijo z vojno državniki tistih držav, ki hočejo odvrniti pozornost svojega ljudstva od notranjih težkoč. To je brezvestna igra z ognjem. Račun vsake vojne plačuje ljudstvo cela desetletja po vojni. Če bi plačevali ta račun samo tisti, ki se igrajo z ognjem, bi menda nikdar ne prišlo do vojne. Mir je blagoslov, obramba je nujnost, osvojevalna vojna je prokletstvo.

Pes, ki laja, ne grize. Narodi, ki z blazno naglico utrjujejo svoje meje in trošijo milijarde za brezplodne vojaške demonstracije, s tem dokazujejo, da imajo neizmeren strah pred vojno. Mi bojovníki si ne želimo ničesar bolj vroče, kot mir in verujemo, da nam bo še dolgo, dolgo ohranjen. Saj vendar naše rane iz svetovne vojne še niso zaceljene!

Mi ne kličemo nikogar, naj se pomeri z nami. Toda naše zemlje ne damo pohlepnežu, ki bi iztegnil nasilno, oboroženo roko po nji. Takrat bomo zopet vojaki in stopili mu bomo na prste, da bo jok in škripanje z zobmi. Ves svet dobro ve, da je jugoslovanski vojak med najboljšimi na svetu.

Pravi bojevnik vidi v svojem delodajalcu gospodarja in se mu pokori. Dela za hišo in skrbi za njeno korist. Pri tem je ponosen, daje in zahteva, kar je prav, ne denuncira tovarišev, ne liže pet nikomur, je dober tovariš. Ako je na svojem mestu, sme zahtevati korektnost od gospodarja. Brez dela — ni jela. Lenuh se ne sme sklicevati na socialnost.

Plemenit človek je vedno tudi socialen. Nesocialnost je znak pomanjkanja srčne izobrazbe in resnične kulture. Vse drugo je pobarvan barbarizem, lak, ki se hitro oguli. Pravi bojevnik, pravi borec ne more in ne sme biti nesocialen. Če pa je — je to znak, da se v svoji bojevniški preteklosti ni ničesar naučil ter da mu je tovarištvo tuje. On je mrtva veja na našem drevesu.

Pravi bojevnik vidi v svojem delojemalcu sodelavca in ne sužnja, človeka in ne stroj. Je lahko natančen in strog — ne sme pa biti krivičen. Med uslužbenci ne sme delati razlik — razven po sposobnosti in marljivosti — brez vsakega drugega protežiranja. Plačuje jih pošteno in v redu, da mu delajo z veseljem.

Bojevništvo je edino gibanje, okrog katerega se res lahko zbere ves narod — ne samo slovenski, tudi srbski in hrvatski. Le v enem taboru zbran narod je močan in nepremagljiv.

DOBROVOLJCI! V torek 2. oktobra 1934 se vrši redni mesečni sestanek ob 20. uri pri tov. Krečiču.

Iv. Matičič:

Gori . . .

Epopeja vojnim telefonistom.

(Odlomek iz knjižice Iv. Matičiča »Ognjena žica«, ki je izšla letos na Vidov dan kot priloga »Razorov«.)

Lepo so sanjali fantje tam pod Fajtovim hribom, a vojskovodje so ukrepali drugače. Sovražnik si je kopicil novih zalog, naganjal k Soči novih trum — in ko se je planinski bataljon po treh tednih spočil, je sovražnik udaril z grmečim ognjem, da se je stresla vsa kraška in goriška zemlja. Pričela je druga soška bitka.

Vzbuna — na noge! Fantje so planili iz sladkega pokoja. Vzbuna — na pomoč! Krdela so morala naglo iz rezerve, kajti tam spredaj je grmel, bojna linija je bila v plamenu. Na pomoč, na pomoč! Sovražne trume naskakujejo, butajo. Na pomoč! Sovražnik je podrl madžarski zid — Madžari so se vdali, popustili. Na pomoč! Sovražnik je prebil bojno linijo, drvi naprej! Na noge, v boj vse, kar je živega! Planinski bataljon je drvel na Kras, čez Devetake in gori k Sv. Martinu — in tam je butnil ob sovražnika. Zasidral se je bil v goro Sv. Mihéla pa doli za vasjo Sv. Martina se prihuljil za skaline. Slovenski fantje, v boj!

Niso pomagale nikake marjve, ne bi zaleglo niti najbolj modro prigovarjanje so-

vražniku. Ne, treba ga je bilo samo napasti, vreči nazaj. In krdela slovenskih planincev, pa krdela Janezov so dobila ukaz, nujno napasti sovražnika in ga vreči kar moč daleč nazaj k Soči. In krdela so se prihuljila, mož za možem, skozi grmovje do Sv. Martina. In tu so se za razsutimi hišami razmahnila v udarne vrste — pa se zagnala v napad. Telefonisti so pustili svoje aparate za razvalinami hiš pa se zagnali s krdeli v bojni metej; kajti telefonska zveza je dobobra odgovadala v tem položaju. Sovražni topovi so sipali ogenj kakor pobesneli, strojnice regljale, bersaljeri in alpini palili puške, da se je tresla zemlja, a pri belem sončnem dnevu je bilo komaj videti iz gostega dima posamezne udarnike, zaganjajoče se k naskoku.

Toda naskok je bil zlomljen. Krdelom je bil zlomljen polet, zastala so v medpolju. Kdo bi skozi tak ogenj? Krdela so zakravela, fante je kosilo trumoma; sesedali so se mrtvi, ranjeni, iskali kritje za skalami. A nekateri so prodrli skozi zaporni ogenj, tik pred sovražnimi roji nasadili bodala — in sovražnike je spreletel strah. Kajti ti fantje udarni so imeli strahotne obraze pa so se zagnali z bodali naprej — in so prebili, zasekali v sovražnikovo zid vrzeli in zmedo. Naskok torej le ni bil čisto zlomljen; desno krilo je potisnilo sovražnika precej daleč v pobočje Sv. Mihéla. In bojni roji so se naglo ogradili s kamenjem pa srepro zrli drug drugega. Med njimi ni bilo besede več, družila

— pa hajdi na delo, dokler ne sine svit. Kaluža na desno krilo, Budin na brigado. Kar po tleh, kdo bi iskal opornih točk v zraku, ko jih ni, vse je zdrobil ogenj, ograje, hiše, drevje, vse je na tleh, vse navzkriž, v razvalinah. Budin je našel brigado v neki dolini, dopolnil zvezo in jo ubral nazaj k bataljonu. Na fronti se vse najde, vse izvrši; ukaz in strah zmoreta vse. Do jutranjega svita je bilo delo dopolnjeno.

Kaluža tiči z aparatom na desnem krilu obrambnega oseka, v južnem pobočju Sv. Mihéla. Tu bijejo smrtni boj ostanki tretjega krdela; za to grobljo nekaj mož, za ono dva, za tretjo en sam, že morda mrtev; a vmes vrzeli, pa mrtvi, a tu in tam zopet kopicica živih. In med njimi tičita za grobljo Kaluža in praporščak, poveljnik desnega krila; nadporočnik je padel včeraj pri naskoku. Kaluža sporoča šepetaje: »Halo, bataljon. Jutranja situacija desnega krila: sovražnik zasidran dvajset korakov pred nami, glava pri glavi, pvali z brzim ognjem, artiljerija nas obsipa navzkrižno. Naš položaj nevzdržen, kritje le proti pehoti; domnevamo, da živi le še tretjina krdela, brez menaja, a žeja —«. Kaluža odstavi, zveza pretrgana. Poveljnik šepče dalje, ne gre. Kaluža se že plazi ob žici, se odganja v dolgih skokih od groblje do groblje, a bersaljeri ciljajo... Kaluža zveže, praporščak hlastno sikne v telefon: »Halo, bataljon! Mi ne vzdržimo do noči, pet napadov ponoči, zdaj se pripravljva šesti. Pro-

Občinske volitve v Lukovici razveljavljene

Upravno sodišče R 55/34-15
za dravsko banovino
v Celju.

ODLOČBA.

Zoper občinske volitve, ki so se dne 5. avgusta 1934 vršile v občini Lukovica, srez kamniški, se je v volilnem imeniku vpisani Gostinčar Janez, posestnik v Znojilah, zastopan po dr. Jos. Azmanu, advokatu v Ljubljani, v odprtem roku 8 dni po dnevu volitev, pritožil na upravno sodišče v Celju.

Upravno sodišče je po § 50. zakona o občinah v nejavni seji odločilo:

Pritožbi se ugodi in se občinske volitve razveljavijo radi nepravilnega postopanja volilnega odbora s tem, da se morajo po § 50. odst. 5. zakona o občinah v mesecu dni od dne prejema te odločbe vršiti nove volitve.

Zoper to odločbo ni pravnega sredstva.

Pritožitelj uveljavlja med drugim naslednje nepravilnosti:

I. Glede volišča v Lukovici:

1. da je predsednik volilnega odbora določil predstavnikoma Kersnikove liste prostor, ki je bil oddaljen od zapisnikarja kake 4 m in odkoder je bila vsaka kontrola zapisnikarja volilnega odbora nemogoča; da je bilo predstavnikom Kersnikove liste prepovedano pristopiti k zapisnikarju in iz neposredne bližine zasledovati vpisovanje oddanih glasov v glasovalne sezname; in da je predsednik volilnega odbora odklonil zabeležbo vsake pripombe predstavnikov Kersnikove liste ter da je glavnega predstavnika Pozničarja radi neke take zahteve celo odstranil iz volilnega lokala;

2. da se po zaključku glasovanja glasovi niso prešteli in da je Rus Jože narekoval zapisnikarju volilnega odbora zapisnik o izidu volitev brez navedbe števil; in da je bila predstavnikoma Kersnikove liste odvzeta vsaka možnost primerjanja njunih seznamov s seznamami volilnega odbora.

II. Glede volišča v Blagovici:

1. da volilni odbor ni bil pravilno sestavljen in da je bil odbornik Igljič Tomaž, ki je bil sočasno predstavnik Novakove liste;

2. da je predsednik volilnega odbora odkazal predstavnikoma Kersnikove liste prostor, ki je bil 4 m od zapisnikarja volilnega odbora in odkoder je bila nemogoča vsaka kontrola zapisnikarja; da je predsednik volilnega odbora prepovedal predstavnikoma Kersnikove liste vsako beleženje oddanih glasov in zabranil vpogled v glasovalne sezname;

3. da ob zaključku glasovanja glasovi niso bili prešteti in da tudi ni bil objavljen izid volitev;

4. da bi po pritožiteljevem računu (če se vpoštevajo volilci za Kersnikovo listo in volilni upravičenci, ki sploh niso glasovali) morala dobiti Novakova lista največ 71 glasov; to da znači, da so v prid Novakove liste bili vpisani volilci, ki so glasovali za Kersnikovo listo, in volilni upravičenci, ki sploh niso glasovali.

* Predsednik naše organizacije v Lukovici.

Pritožitelj predlaga, da se občinske volitve razveljavijo.

Upravno sodišče je o pritožbi naslednje razmotrivalo:

I. Glede volišča v Lukovici.

ad 1. O teh trditvah je bil pri sreskem sodišču na Brdu pod prisego zaslišan član volilnega odbora Šarc Jakob. Ta je izpovedal, da je znašala razdalja od zapisnikarja volilnega odbora do predstavnikov Kersnikove liste 3-4 m in da je možno, da predstavnika liste nista mogla točno videti zapisnikarjevega zapisovanja v glasovalne sezname, ker je bila šolska klop, v kateri sta sedela predstavnika, nekoliko nižja od zapisnikarjeve mize.

Glede neposrednega nadzorovanja zapisnikarja volilnega odbora po predstavnikih Kersnikove liste in glede podajanja pripomb je pa pričar Šarc izpovedal, da se predstavnika nista nikdar skušala pomakniti zapisnikarju bliže in da tekom celega volilnega postopka ni nobeden od predstavnikov zahteval nika-ke pripombe na zapisnik in torej tudi predsednik volilnega odbora ni mogel odkloniti protokolacije nobene take pripombe. Vendar nasprotuje ta izpovedba podatkom v zapisniku o poslovanju volilnega odbora v času glasovanja. V tem zapisniku je namreč ugotovljeno, da je zapisnikar Šestan Avgust protestiral, da se dopusti neupravičeno motenje predstavnika liste, kar znatno ovira delo zapisnikarjevo, in prosil predsednika, da se v ponovnem slučaju posluži svojih pravic in napravi red; in da je na to predsednik volilnega odbora zagrozil predstavniku Kersnikove liste, da bo v prvem sledečem primeru uporabil vsa dovoljena sredstva, da vzdrži na volišču potrebni mir.

Iz te zapisniške ugotovitve torej izvira, da je predstavnik Kersnikove liste skušal vpogledati glasovalne sezname ali podajati pripombe in da mu je predsednik volilnega odbora to prepovedal.

Nadalje izvira iz navedenega zapisnika, da je bil predstavnik Kersnikove liste Poznič Jožef ob 13. res odstranjen iz volilnega lokala, ker je napravil neko pripombo k volilnemu postopku.

Iz navedenega je razvidno, da je bilo predstavnikoma Kersnikove liste določeno mesto, s katerega nista mogla zasledovati vpisovanja oddanih glasov v glasovalne sezname, da nista smela neposredno nadzorovati zapisnikarja pri njegovem delu in nista smela delati pripomb. S tem pa jima je bila onemogočena kontrola volilnega postopka, ki jima je šla po določilu § 34., odst. 2. zakona o občinah.

ad 2. O tej trditvi sta bila pri sreskem sodišču na Brdu pod prisego zaslišana člana volilnega odbora in sicer Šarc Jakob in Lončar Franc, ki sta poleg predsednika kot člana volilnega odbora podpisala vse volilne in glasovalne zapisnike.

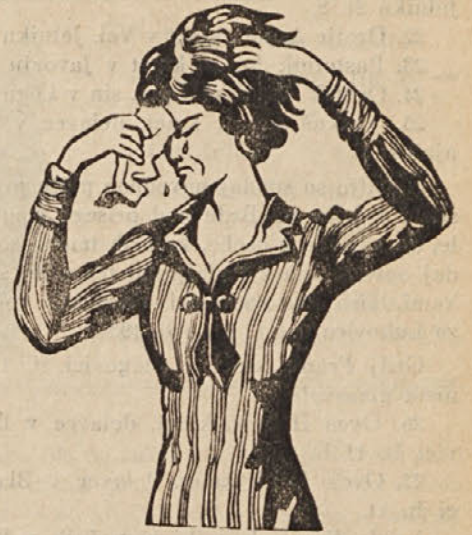
Šarc Jakob je izpovedal, da je takoj odšel domov, čim je predsednik volilnega odbora zaključil volitve, vsled česar ne ve, kako so se šteli glasovi in da-li je bil pred-

šklopoče z zobmi. Sam je. Praporščak se je z večnim beganjem odmaknil nekam proti levi. Kaluža sprejema ukaze in jih oddaja, plazeč se od kritja do kritja. Do poslednjega moža! To sliši venomer, pomoči od nikoder. Ne občuti nikake žeje več, ne vročine, niti utrujenosti; le čudno mu bobni po glavi, a strašen ukaz mu tiči na tilniku: vzdržati za vsako ceno in do poslednjega moža! In Kaluža ne more zapustiti teh ostankov, teh ubogih, okrog katerih kamenje vpije... Morda se mu le posreči priklicati pomoč ali rešenje. — »Halo, bataljon! Halo, halo!« Nič. Znova pretrgano. Kaluža čaka, se ne izplača, škoda truda. Ali vendar, prva linija ne more biti brez zveze, prepuščena sama sebi. Koliko laže jim je, ako občutijo zvezo z zaledjem, z bataljonom, z brigado, dasiprav jim prav nič ne zaleže, ne more jim pomagati niti sam Borojevič. Ali vendar, zveza je le zveza, dasi je tenka žica in v žici živa iskra. In ta ima moč, ta drži obrambo, da ne klone; tam zadaj vse zvedo po žici, kako se godi obrambi, in morda imajo prav v tem trenutku pripravljeno pomoč tam zadaj; morda je prišel svež bataljon odnekod, morda bo cela brigada pridrla omagancem v pomoč.

Kaluža je kar zamižal in se zagnal ob žici. Naj velja kar hoče, obramba ne more umreti sama sebi prepuščena. Kaluža zvezava, drgeta, gazi skozi ognjeno viхро. In blazno bulji predse: žica gori, gori v ognju in dimu in soncu! In Kaluža gori, vroč, črn, mrtvaški. Kaluža se zvrne. Granata se mu

Zakaj lokate?

Stariši mi nočejo naročiti vzorcev od Stermeckija, čeravno gre glas po vsej državi, da je pri njem ogromna izbira, dobro blago in nizke cene. Vzorce volne, svile, delena, cefira in drugih modernih tkanin za ženske obleke pošilja Stermecki poštne prosto

Čenik z več tisoč slikami in vzorci zastojl

stavnikoma Kersnikove liste pri zaključku dovoljen vpogled v glasovalne sezname.

Lončar Franc je izpovedal, da je bil namestnik člana volilnega odbora Šarca Jakoba, da pa do nadomestovanja sploh ni prišlo, tako da volitvam sploh ni prisostvoval.

Iz teh, pod prisego podanih izpovedb, torej izvira, da so bili volilni zapisniki in glasovalni sezname zaključeni v odsotnosti obeh članov volilnega odbora in da sta ta volilne zapisnike in glasovalne sezname podpisala ob neki drugi priliki.

S tem pa so bila prekršena določila §§ 24 do 27 banovinske volilne uredbe, po katerih morajo vsi člani volilnega odbora prisostvovati zaključanju glasovalnih seznamov in volilnih zapisnikov in jih podpisati.

II. Glede volišča v Blagovici.

ad 1. Glasom odlokov sreskega načelstva v Kamniku št. 5118/3, ki jih je upravno sodišče pribavilo od predsednika občine Lukovica, sta bila za člana volilnega odbora za volišče v Blagovici določena Kropivšek Lovro iz št. Ožbolta in Resnik Alojzij iz Gaberja, za namestnike članov volilnega odbora pa Smrkolj Anton iz št. Ožbolta in Pustotnik Janez iz Javorja.

Volilne zapisnike pa sta kot člana volilnega odbora podpisala Igljič Tomaž in Leve Anton, odnosno glasovalne zapisnike Igljič Tomaž.

Iz navedenega torej izvira, da pri volilnem aktu (glasovanju in zaključku) ni sodeloval nobeden od članov volilnega odbora odnosno njunih namestnikov, imenovanih po predsedniku občine.

S tem pa so bila prekršena določila §§ 6 in sled. banovinske volilne uredbe, po katerih morata volilnemu aktu prisostvovati kot člana volilnega odbora dva občinska odbornika, ki ju je postavil predsednik občine.

ad 2. O teh trditvah sta bila pri sreskem sodišču na Brdu pod prisego zaslišana Levec Anton in Igljič Tomaž, ki sta dejansko fun- girala kot člana volilnega odbora.

Levec Anton je izpovedal, da so bili sedeži, kjer so sedeli predstavniki kandidatnih list, oddaljeni od zapisnikarja kake 3 m; da je predsednik volilnega odbora prepovedal predstavnikom list, da si delajo beležke o oddanih glasovih in da predstavniki list niso iz-

razili želje, da bi prišli bliže zapisnikarju in ga kontrolirali.

Igljič Tomaž je izpovedal, da so predstavniki list sedeli v prvi klopi, ki je bila oddaljena od zapisnikarja kake 3 m in da s tega mesta niso mogli videti, kaj se piše, da se je predsednik volilnega odbora postavil na stališče, da predstavnikom ni dovoljeno delati beležk; da je predstavnik Kersnikove liste enkrat vprašal predsednika volilnega odbora, če lahko pogleda glasovalni seznam, da bi videl kako se vodi; in da mu je predsednik odvrnil, da tega ni treba, ker da še on ne ve, kako se glasovalni seznam vodi, in da je to stvar zapisnikarja.

Iz teh izpovedb izvira, da je bilo predstavnikoma Kersnikove liste določeno mesto, s katerega nista mogla videti, kam se vpisujejo oddani glasovi, da si nista smela beležiti oddanih glasov in da jima je bil prepovedan vpogled v glasovalne sezname. S tem pa je bila predstavnikoma Kersnikove liste onemogočena kontrola, ki jima je šla po določilu § 34., odst. 2. zakona o občinah.

ad 3. Glede te trditve je v prejšnji točki te odločbe navedeni Igljič Tomaž pri sreskem sodišču na Brdu pod prisego izpovedal, da se ob zaključku volitev glasovi niso prešteli in da se volilni rezultat ni objavil. Predsednik volilnega odbora da je izjavil, da se na volišču ne bo štelo, da se bodo spisi poslali glavnemu volilnemu odboru na Brdo, da se bodo glasovi tam šteli in da naj gre predstavnik Kersnikove liste tja, ako hoče zvedeti rezultat.

S tem pa so bila prekršena določila §§ 24 do 27 banovinske volilne uredbe, po katerih se morajo takoj, ko se glasovanje konča, prešteti glasovi in zaključiti ter podpisati zapisniki. To velja v smislu § 27 navedene uredbe zlasti tudi tedaj, če je več volišč in mora končni volilni izid ugotoviti šele glavni volilni odbor.

ad 4. Upravno sodišče je na podstavi seznama, ki ga je predložil pritožitelj, in volilnih spisov ugotovilo sporne glasove in poizvedelo o zadevnih volilnih upravičencih pri pristojnem župnem uradu, odnosno je dalo te osebe zaslišati pri pristojnem sreskem sodišču. Uspeh teh poizvedb in zaslišanj je bil naslednji:

Župni urad v Blagovici je z dopisom z dne 2. septembra 1934, št. 1934, št. 129 sporočil, da je

1. Urankar Gregor, previtkar v Gaberju št. 3, umrl dne 23. julija 1934 in da je
2. Brvar Tomaž, kmet v Gaberju št. 6, umrl dne 1. marca 1934.

Da se občinskih volitev za Lukovico, dne 5. avgusta 1934 niso udeležile in niso glasovale, so pri sreskem sodišču na Brdu pod prisego izpovedale naslednje osebe:

3. Ovca Jože, kmet v Blagovici št. 3,
4. Grilj Franc, kmet v Blagovici št. 11,
5. Kralj Janez, posest. v Blagovici št. 18,
6. Omahen Alojz, kmet. delavec v Blagovici št. 19,
7. Omahen Jože, kmet v Blagovici št. 21,
8. Omahen Jože, posest. sin v Blagovici št. 21,
9. Novak Evgen, pos. sin v Blagovici št. 12,
10. Skarča Franc, kmet. delavec v Zg. Lokah št. 9,
11. Florjančič Franc, mlinar v Podsmrečju št. 13,
12. Krašovec Valentin, kmet na Jelši št. 3,
13. Brodnik Franc, mizar. pomočnik v Slatenku št. 14,
14. Brodnik Franc, mizar v Slatenku 14,
15. Zalaznik Anton, kmet v Privojah št. 5,
16. Omahen Janez, kmet. delavec v Preslesju št. 5,
17. Urankar Nikolaj, kmet v Gaberju št. 3,
18. Krašovec Janez, kmet v Gaberju št. 5,
19. Us Jakob, kmet v Malem Jelniku št. 1,
20. Grilj Franc, kmet v Malem Jelniku 8,

sim nujne pomoči! — Bataljon odgovarja: »Vzdržati za vsako ceno! Rezerve nimamo!« — Kaluža se vrne, upehan se vrže k aparatu; po čelu mu curlja kri, nekaj ga je bilo oplazilo po glavi. Komaj se oddahne, je zveza znova pretrgana.

Sedmi naval odbit. Popoldne, julijska vročina. Kras. Žeja, strašna žeja, smrad, sonce že navpično, bobneči ogenj, topovi so zblazneli. Živi mrtveci se plazijo za grobljami, iščejo rešenja, kritja.

Pri brigadi sprejema telefonist: »Zahtevamo nujne pomoči — bataljon umira, sovražnik bo prodrll!« — Odgovor brigade: »Vzdržite za vsako ceno! Rezerve nimamo.« — Budin sprejema pri bataljonu: »Nov napad se bliža, pošljite rezervo, prosimo, rotimo, pri živem Bogu! Krdelo umira!« — Brigada sprejema: »Nov napad se bliža, prosimo, rotimo!« — Brigada odgovarja: »Vzdržati — do poslednjega moža!« — Bataljon oddaja: »Halo, desno krilo! Vzdržite do poslednjega moža! Halo, slišite, halo!« — Desno krilo se ne javi. Pač, tuj glas, čisto nepoznan: »Ecco, siamo noi —« — Končano. Bataljonsko poveljstvo se pripravlja na beg, brigada pospravlja z mrzlično naglico. Toda sovražnika le ni. Budin ponovno poskusi zvezo s krdelom. Kaluža se javi. Bogu hvala! Z znaki javlja, ker je zveza strahovito zdelana. Bili so omagali, umaknili se, a ker niso našli pravega kritja, so se zagnali nazaj za svoje ograje — in sovražnik je položil orožje.

Poslednji dan druge soške bitke. Kaluža

21. Grilj Anton, kmet. delavec v Malem Jelniku št. 8,
22. Drolje Anton, kmet v Vel. Jelniku št. 1,
23. Pustotnik Janez, kmet v Javorju št. 6,
24. Ocvirk Anton ml., pos. sin v Logu št. 6,
25. Vaskuš Franc, kmet. delavec v Prvijnjah št. 3.

Nadalje so spodaj navedene priče pri sreskem sodišču na Brdu pod prisego izpovedale, da naslednje osebe, katerih imena so spodaj opremljena z nadaljnimi tekočimi številkami, niso glasovale pri občinskih volitvah za Lukovico dne 5. avgusta 1934;

Grilj Franc, kmet v Blagovici št. 11, da nista glasovala

26. Ovca Henrik, kmet. delavec v Blagovici št. 11 in

27. Ovca Jožef, kmet. delavec v Blagovici št. 11.

Vajde Franc, kovaški pomočnik v Blagovici št. 23, da ni glasoval

28. Vajde Jakob ml. kmet. delavec v Blagovici št. 23,

Novak Evgen, posest. sin v Blagovici št. 12, da ni glasoval

29. Novak Alojz, pos. sin v Blagovici št. 12, Korošec Franc, kočarja sin v Zg. Lokah št. 10, da niso glasovali

30. Korošec Franc, kočar v Zg. Lokah 10,

31. Markovšek Janez, kmet v Zg. Lokah št. 14 in

32. Markovšek Janez, posest. sin v Zg. Lokah št. 14.

Skvarča Franc, kmet. delavec v Zg. Lukah št. 9, da ni glasoval

33. Skvarča Janez, kmet. delavec v Zg. Lukah št. 9,

Florjančič Franc, mlinar v Podsmrečju št. 12, da ni glasoval

34. Bergant Jože, tesarski mojster v Podsmrečju št. 8,

Brodnik Franc, mizar. pomočnik v Slatenku št. 11, da ni glasoval

35. Resnik Jože, kmet. delavec v Slatenku št. 12,

Us Jakob, kmet v Malem Jelniku št. 1, da ni glasoval

36. Kosec Ivan, kmet. delavec v Malem Jelniku št. 2,

Grilj Anton, kmet. delavec v Malem Jelniku št. 8, da ni glasoval

37. Grilj Jože, kmet. delavec v Malem Jelniku št. 8,

Levec Gregor ml., posestnik v Logu št. 8, da ni glasoval

38. Levec Gregor st., prevžitkar v Logu 8, Benkovič Franc, kmet v Blagovici št. 27, da ni glasoval

39. Benkovič Slavko, posest. sin v Blagovici št. 27,

Cerar Ernest, kmet v Blagovici št. 5, da ni glasoval

41. Vajde Damijan, posest. sin v Blagovici št. 23,

Ravnikar Franc, pos. sin v Vel. Jelniku št. 5, da ni glasoval

42. Zorko Maks, delavec v Slatenku št. 5, Lavrič Jonez, kmet v Vel. Jelniku št. 4, da ni glasoval

43. Lajovic Matija, hlapec v Vel. Jelniku št. 4,

Bizjak Franc, kmet. delavec v Voščah št. 7, da ni glasoval

44. Bizjak Venčeslav, posest. sin v Voščah št. 7,

Podbevšek Lovro, posest. sin v Logu št. 12, da ni glasoval

45. Podbevšek Lovro, posest. sin v Logu št. 12,

Kropivšek Lovro, kmet in trg. v Št. Ožboltu št. 4, da ni glasoval

46. Trebušak Franc, kočar v Podmilju 3, Smerkolj Anton, trg. in gostiln. v Št. Ožboltu št. 3, da ni glasoval

47. Groboljšek Ivan, hlapec v Št. Ožboltu št. 3.

Iz navedenega izvira, da osebe, našete pod tekočimi številkami 1—47, niso glasovale pri občinskih volitvah za Lukovico dne 5. avgusta 1934. Kljub temu pa so te osebe vpisane v posebni glasovalni seznam za kandidatno listo Novaka Ivana na volišču v Blagovici kot glasovalci in sicer pod sledečimi tekočimi številkami (v vrstnem redu, kakor so osebe zgoraj navedene):

50, 51, 140, 35, 81, 132, 125, 154, 104, 95, 60, 94, 127, 156, 177, 30, 133, 187, 142, 37, 43, 138, 96, 57, 145, 34, 26, 90, 82, 109, 47, 46, 171, 208, 173, 195, 40, 137, 7, 21, 4, 11, 8, 25, 10, 14, 23.

Iz navedenega je torej razvidno, da je bilo v prid Novakove kandidatne liste na volišču v Blagovici vpisanih 47 neveljavnih glasov. Nepravilnosti, našete pod I. 1, 2, in II. 1 do 4, so vzele volilnim aktom in ugotovitvi volilnega rezultata verodostojnost, ki bi jim

sicer šla brez kršitve formalnih predpisov in brez napačnih vpisov v glasovalne sezname.

Upravno sodišče je torej moralo pritožbi ugoditi in občinske volitve razveljaviti.

Celje, dne 17. septembra 1934.

Predsednik: dr. Bedeković I. r.

Zapisnikar: Dobovišek I. r.

Razveljavljene so tudi občinske volitve v Kamniški Bistrici. Tozadevno razsodbo upravnega sodišča je prinesel nedeljski »Slovenec«.

Doma in na tujem

(TEDENSKI PREGLED.)

Kralj Aleksander in kraljica Marija pojedeta v Sofijo, da vrneto obisk bolgarski kraljevski dvojici, ki je bila v Beogradu lansko leto. To bo velik dogodek ter je izraz tistih prijateljskih odnošajev med bratskima jugoslovanskima državama, ki so edino pravilni in ki edino morejo eni kot drugi državi pripomoči do napredka in blagostanja. Pomen tega dogodka je pravilno zapadlo prebivalstvo Bolgarije, ki se radostno pripravlja, da sprejme našo kraljevsko dvojico na kar najbolj dostojen način. Živelo bolgarsko-jugoslovansko bratstvo!

Komandanta Dravske divizije, priljubljena generala Cukavca, je odlikoval predsednik francoske republike s komanderskim križem častne legije. Odlični red — odličnemu možu!

Invalidi, zbrani na zboru v Šabcu, so zahtevali novi invalidski zakon, ki bi zadostil socialni pravici. Potem bi ga morali izdelati invalidi sami, vsi drugi bi pa morali umakniti svoje prste proč.

Ljubljana ima rekord v kolesih — v Jugoslaviji. 12 tisoč jih ima. V Ljubljani se takorekoč vse vrti. Marsikomu tudi v glavi in sicer od koles, ki jih ima premalo. Sicer pa to nič čudnega, saj se tudi zemlja vrti. So pa nekoč učenemu Galileju Galilei hudo zamerili, ko je trdil, da se zemlja vrti. Upamo, da nam nihče ne bo zameril, če rečemo, da se marsikomu v glavi vrti. Če pa zameri, naj le, saj nič ne more za to, ko se mu pa v glavi vrti.

Skandali med snemanjem filma »Bošnjaki« so bili nečuvni. Film je v Bosni snemala neka nemška družba. Seveda so gospodje mislili, da je umestno, ako se obnašajo kakor v kakšni afriški koloniji. Zato so morala poseči vmes oblastva. Vodja filmske ekspedicije dr. Jarnovski je bil kaznovan z globo 1000 dinarjev in izgnan iz države. Filmska kultura je slabo naletela pri naših ponosnih Bošnjakih, ki so dokazali, da še žive ljudje, ki se znajo vsemogočnemu kapitalu upreti z goli mi pestmi in da žive ti ljudje vprav — na Balkanu. V tem smislu — živio Balkan!

Književnik Branislav Nušič je pred dnevi slavil svoj 70. rojstni dan. Vsa Jugoslavija pozna njegov vedri, toda zato nič manj pravično-strupeni humor, s katerim zna bičati hibe, grehe in napake meščanske družbe, zlasti beograjske. Napisal je med mnogimi drugimi deli znano »Gospo ministrice«, ki nas je tudi v Ljubljani imenitno zabavala, tako da so hudomušni Ljubljančani začeli uporabljati to ime za oznako nekaterih dam, ki se trudijo — menda nezavedno — posnemati »Gospo ministrice«.

Madjari so hoteli oklevetati Malo antanto. Madjarski delegat Eckhard Tibor je na za-

sedanju Društva narodov trdil, da Mala antanta prepoveduje madjarske knjige čisto literarne vsebine. Delegati drugih držav so začudeno in debelo gledali, saj poznajo strpnost Male antante, ki ima že davno svoj upravičeni sloves. Kar se dvigne čehoslovaški pariški poslanik Osusky in krepko zavrne laž, rekoč, da Mala antanta prepoveduje le izrazito iredentistične madjarske knjige. V njih se na pr. navajata Zagreb in Bratislava kot madjarski mesti. Sedaj so delegati drugih držav še bolj debelo gledali. Blamaža Madjarov je bila popolna. Le kdaj jih bo srečala pamet, saj je že skrajni čas.

150 kg dinamita — Bog nas varuj — so našli v dokih Morganove ladjedelnice v Houstonu. »Slučajno« so našli ta dinamit, pravijo časopisi. Ako bi ga »slučajno« kdo zanetil, bi od tega nastala čisto »slučajno« strahovita eksplozija, ki bi »slučajno« ubila cele kupe ljudi in razbila dragocene naprave. »Slučajno« bi ta stvar mogoče dirnila tudi g. milijarderja Morgana, čeravno je »slučajno« bogat mož. In vse to »slučajno« radi socialne bede, ki pa ni »slučajna«, temveč jo kapitalisti namenoma izdelujejo z veliko pridnostjo.

Odgovornosti za prešlo delovanje Društva narodov, pravi Litvinov, da Rusija ne prevzema s tem, ko je vstopila v Društvo. Zanimivo, ampak druge članice Društva narodov, mislimo, ga bodo pisano gledale radi tega.

Dolžnost zaščite narodnih manjših naj se razširi na vse narode, ta predlog so Poljaki stavili Društvu narodov. Podprl ga je tudi naš delegat Fotič. Ta stvar bi bila gotovo pravi-

na. Toda mnogim narodom, velikim narodom, napuhjenim narodom, to ne gre v glavo. Ker so Poljaki videli, da predlog ne bo so-glasno prodril, so ga umaknili. Poštenost in dobronamernost trobita umik celo v Društvu narodov.

V Tokiju bodo napravili veliko jugoslovansko razstavo, ki ima namen, da vpelje trgovinske stike med Japonijo in našo državo. Tako obeta član medparlamentarne delegacije markiz Hašisuka. Mogoče bi bilo koristno, če bi Japonci začeli uvažati k nam harakiri za skrahirane politike.

Doumergue je naznanil v svetu ministrov, da bo predložen parlamentu načrt državne reforme. Predvsem bo dobil predsednik vlade večja pooblastila. Torej se Francija bliža sistemu avtoritarnega režima. Zlasti se bo ta vlada posvetila ozdravljenju poljedelstva in vravnanju cen za življenjske potrebščine. To misli vlada doseči zlasti s tem, da bo omejila v trgovini posrednike in da bo znižala prevoznico tarifo za živila.

LISTNICA UREDNISTVA.

Mnogi naši dopisniki so nam poslali poročila o čisto osebnih zadevah. Te stvari so sila zanimive in mečejo svetlo luč v temo zlorab in krivic. Vendar so njihove konstatacije tako horendnega značaja, da jih ne moremo natisniti — bilo bi pregrozno. Zato smo vse te dopise vložili v naš arhiv — oziroma v naše jeklene blagajne, kjer se zbirajo dokumenti o rak-ranah našega življenja.

Čenjene dopisnike obveščamo, da radi pomanjkanja prostora pridejo njihovi prispevki prihodnjic na vrsto.

Petrovčev v Savinjski dolini. Uvodni govor k Strahomiru, ki je zelo dober, prihodnjic. Pozdrav!

Oglašujte v »Prelomu«!

Za naš

naj se kupujejo naši domači proizvodi:

prašek za pecivo, vanilin-sladkor, rumenilo in pudring praški znamke »ADRIA«

Najboljše boste postreženi v restavraciji

Slamič

Velemesarija, tvornica mesnih izdelkov in konzerv

Ljubljana Gosposvetska cesta 6

Telefon: Restavracija 29-72, Mesarija 29-73, Podružnica v Prešernovi ul. 5 22-56

Hočemo Vas zadovoljiti z dobrim radio aparatom

Kadar si ga želite nabaviti ne pozabite na radio trgovino

»RADIOVAL«

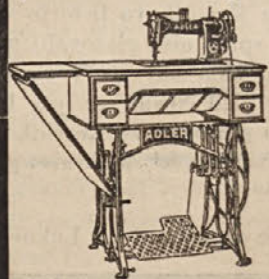
Ljubljana Dalmatinova ulica 13 poleg hotela Štrukelj Telefon 33-63

Celje Prešernova ul. 24

Drobni oglasi

Kupujte samo »SVETOL«, čisti vse kovine in zrcala!

NAJBOLJŠI ŠIVALNI STROJI 'ADLER' IN 'GRITZNER'

pokromana kolesa „GRITZNER“ pletilni stroji „DIAMANT“ po izredno nizkih cenah

samo pri tvrdki JOSIP

PETELINC

LJUBLJANA

Telefon št. 29-13

Vočletna garancija! Pouk v umetnem vezenju brezplačen! blizu Prešernovega spomenika, za vodo

DEŽNIKE NOGAVICE

na drobno in na debelo kupite najugodnejše v tovarni

JOSIP VIDMAR

Ljubljana Pred Škofijo 19 podruž.: Prešernova ul. 20

Beograd Kralja Milana 13

Zagreb Jurišičeva ul. 8

Priporoča se cenj. občinstvu splošno priznana

restavracija

Union

Ljubljana Miklošičeva cesta

Društvene zastave, umetno vezenje najceneje izdeluje tvrdka

Jos. Hafner

Ljubljana Prisojna ulica 5

F. HREHORČIČ

Manufakturna veletrgovina Ljubljana, Tyrševa cesta šte. 28

Telefon 24-04